

TECHNOLOGIE A FOTBAL – JINÝ POHLED ZE STRANY ROZHODČÍHO.

Do fotbalu se chystají moderní technologie. Přínosy jejich zavedení ale nejsou tak jednoznačné. Přečtěte si názor fotbalového rozhodčího.

Není vrcholového turnaje ve fotbale, kdy by nedocházelo ke kritice rozhodčích a ke snaze přesvědčit vedení FIFA, aby konečně akceptovalo nutnost zavedení nejmodernějších technologií na stadiony. Tak, aby nedocházelo k chybám při řízení utkání.

Argumentuje se zavedením těchto technologií v tenise i v hokeji. A když už byly zavedeny v jiných sportech, fotbal musí přeci poslušně následovat stanovenou linii. Já s tímto postojem vážně nesouhlasím. Není podle mě správnou cestou, alespoň ne tak, jak se celá situace prezentuje.

Fotbal je nekomplikovaná hra. Měla by taková zůstat

Možná je to s podivem, že technik a informatik odmítá zavádění moderních technologií. Ale já je neodmítám, jen si dovoluji polemizovat o jejich účelnosti. Začnu poněkud obšírně. Fotbal je poměrně stará hra, která se vyznačuje značnou konzervativností a její pravidla se mění jen velmi pozvolna a opatrně.

Ale není právě tohle jedním z důvodů, proč je fotbal tak populární? Poměrně jednoduchá pravidla nepodléhající módnímu trendu změn za každou cenu, nenáročnost na materiální vybavení – to jsou argumenty pro hodnocení současného stavu, kdy je fotbal nejpopulárnějším kolektivním sportem na této planetě.

Od počátku fotbalu byl k utkání delegován rozhodčí, jehož úkolem je dohlížet na dodržování pravidel. Postavení a pravomoci rozhodčího se pochopitelně v čase vyvíjely a jednoho dne došla fotbalová generalita k názoru, že jeden rozhodčí není schopen zvládnout vše a spatřili světlo světa pomocníci, dnes nazývaní asistenti rozhodčího.

Tato změna byla bezesporu účelná a efektivní, neboť asistenti mohou některé situace vidět z principu lépe. Mohou vidět to, co je za zády rozhodčího, mohou mu pomoci ve sporných situacích. Ale i sebelepší trojice rozhodčích dělají chyby. Lidské smysly jsou poměrně nedokonalé a v některých situacích nedokážou poskytnout člověku dostatek kvalitních vjemů nutných pro správné rozhodnutí.

Tato nedokonalost je nám obecně známá. Vždyť velká část vynálezů lidstva slouží k tomu, aby nějakým způsobem tuto nedokonalost potlačily a aby zvýšily výkonnost a možnosti člověka. A tak technologie pronikly i do sportu. Nejdříve do zákulisí, poté i do samotných sportovních klání.

Máme cílové kamery u sprinterů, máme jestřábí oko u tenistů a máme videorozhodčího v hokeji. Je jen logické, že se ozývají hlasy volající po zavedení moderních technologií také do fotbalu. Příznivci si slibují, že ubude sporných a nesprávných verdiktů, že se zvýší úroveň fotbalu. Já si to nemyslím. A uvedu k tomu dva pohledy.

První pohled: subjektivita je ve fotbale důležitá

Pohled první obsahuje směs ekonomických, technických a statistických argumentů. Jestliže chce moudrý člověk zavádět nějaké opatření, tak ví, že každé bude stát určitý balík peněz. Prošpikovat stadion kamerami, přijmout případně další pracovníky, to jistě bude znamenat velký balík peněz. A jaký bude přínos? Ve skutečnosti minimální. Situací, které lze zcela automatizovaně posoudit, je minimum.

Zkusme uvážit, k čemu slouží cílová kamera, jestřábí oko či videorozhodčí. Každé z těchto opatření je schopno dát deterministickou odpověď. Byl první A, nebo byl první B? Přešel míč čáru nebo nepřešel čáru? Byl kotouč za brankovou čárou, nebo nebyl za brankovou čárou? Technice lze světit jen rozhodnutí, která

nepodléhají faktorů subjektivního rozhodování, která mají jednoznačný zásadní vliv na výsledek sportovního klání a která se navíc dějí dostatečně často, aby ospravedlnily zavedení drahé technologie.

Ale ve fotbale nic takového není. Velká část rozhodnutí má větší či menší míru subjektivity: například rozhodnutí o faulech (laickým termínem) či rozhodnutí o ofsajdu. Tedy to, co je většinou předmětem kritiky. Jeden rozhodčí posoudí situaci jako foul, druhý za tvrdou, ale nikoliv nedovolenou hru. Jeden rozhodčí posoudí situaci hráče tak, že se zapojil a signalizuje ofsajd, podle druhého se do hry nezapojil.

Tyto situace nelze svěřit automatu, vždy bude záležet na subjektivním posouzení rozhodčího. V podstatě jediná situace, která mě napadá jako splňující podmínku jednoznačnosti a významnosti pro utkání, jsou momenty, kdy není zřejmé, zda míč přešel či nepřešel brankovou čáru. Když však odečteme situace, kdy se rozhodčí dopustil evidentní chyby, za kterou má být normálně potrestán, tak dojdeme k závěru, že skutečně sporných situací tohoto typu je minimum.

Za historii MS se to stalo, pokud mě paměť neklame, dvakrát. Za mou více než deset let trvající kariéru rozhodčího jsem tento problém neřešil ani jednou; odhadem lze říct, že jsem odřídil přibližně tisíc utkání. V atletice, tenise či hokeji se situace, kde má technika smysl, stávají mnohem častěji.

Technologie chybám nezabrání

Zavádíme poměrně drahé technologie, které ale přijdou ke slovu poměrně zřídka. U některých herních situací by sice mohly napomoci, ale nezvrhne se to v situaci, kdy se místo hraní fotbalu bude spekulovat na to, že by se mohlo na videu něco získat? Vždyť to, co diváky na fotbalu baví, je jeho dynamičnost, rychlé přesuny a neobvyklé pokusy, jak vyžrát na soupeře. Ovšem s míčem.

Mnoho týmů se jistě pokusí soupeře zbrzdit žádostmi o konzultace na videu. Budete na to chtít koukat? Nebo omezíme počet možných žádostí? Pak budeme číst, že jsme investovali miliony či možná stamiliony do techniky, která ale kvůli byrokratickému omezení stejně nezabránila křivdě.

Ve sportu je důležitá síla, vytrvalost, chytrost, píle a odhodlání člověka. Utkání rozhodují přednosti, které má jeden závodník oproti druhému závodníkovi. Nebo také chyby, kterých se jednotliví závodníci dopouštějí. Jen si vzpomeňte, kolik veledůležitých fotbalových utkání rozhodly školácké chyby. Dovolují si tvrdit, že je to řádově mnohem více než utkání, které rozhodly chyby rozhodčích. Chyby ke sportu patří.

Napřed byl ve fotbale jeden rozhodčí, pak tři, čtyři a nyní na utkání nejvyšší úrovně dohlíží šest lidí. K tomu ještě delegáti. Chyby se přitom objevují stále. A ani technika jim nezabrání, není všemocná. Je však drahá a v tomto případě se obávám, že nikdy nebude efektivní, nikdy nevrátí to, co jsme do ní investovali. Tyto peníze zmizí z kapes sportovců a přesunou se do kapes někoho jiného. Technika sice nezabrání chybám, ale způsobí významný odliv peněz z pokladen klubů. A dle mého názoru zhorší atraktivitu fotbalu.

Druhý pohled: lepší a horší fotbal

Druhý pohled je ryze sportovní. Bavíme se o tom, že prošpikujeme stadiony skrzskrz kamerami, kabely a jinými technickými vymoženostmi. Ale které stadiony? Pochopitelně pouze ty, na kterých se hrají utkání nejvyšší úrovně – evropské poháry, mistrovství Evropy, mistrovství světa. Utkání, která budou v televizi, budou pod dohledem, navenek bude dokonána prezentace fotbalu jako sportu, kde technika má hody.

Ale co dál? Uvědomme si, že v ČR se týdně hraje osm utkání první ligy. Ale také několik tisíc utkání nižších soutěží – od druhé ligy až po okresní soutěže. A tam nejenže není k dispozici naprosto žádná technika, ale rozhodčí často nemá ani ten „luxus“, aby mu na čarách pomáhali kvalifikovaní kolegové. Často se musí spokojit s místním strejcem nevalných znalostí, zato s ochotou tu a tam pokřivit pravidla tak, aby napomohla jeho týmu. A když už rozhodčí jedou ve trojici, nemají k dispozici nic z toho, co jejich ligoví kolegové – pápací praporky, komunikační zařízení, vysílačky atd.

O těchto soutěžích není ani slova. Ligový hráč samozřejmě bude hrát na lepším trávníku, s lepším míčem, bude mít k dispozici lepší trenéry a nakonec za hru dostane lepší odměnu. To je v pořádku. Ale nemyslím si, že je v pořádku fakt, že top úroveň bude de facto řízena zcela jinak než úroveň nižší. A k tomu zaváděním techniky dochází. Nezapomeňme, že velké peníze se sice generují ve vrcholném sportu, ale jen za podmínky existence široké základny ve výkonnostním a rekreačním fotbale. Jinými slovy – pokud chlapi hrající okresní přebor nebudou sázet a u piva či na stadionech fandit, pokud jejich synové nebudou toužit po dresu se jménem reprezentanta, ranec brzy vyschne.

Mistrovství světa by za čas nepotřebovala rozhodčí – jen skupinu operátorů u monitorů a elektronickou signalizační tabuli. Byl by to ale stále ten fotbal, který známe a který máme rádi? Vždyť rozhodčí je často osobností, která hře přináší více než jen mechanická rozhodnutí. Nejlepší rozhodčí jsou špičkoví znalci fotbalu, kteří vědí, kdy je třeba písknout a kdy je naopak vhodné nechat hru pokračovat. Operátoři by taková asi nebyli a fotbal by se zvrhnul v byrokratickou válku.

Techniku použijeme tam, kde to má smysl

Mám jednu osobní zkušenost. Před mnoha lety jsem jako rozhodčí chtěl signalizovat gól. Nikdo neprotestoval, ale střelec přiběhl a oznámil, že míč do branky vsítil rukou. Sám od sebe se přiznal. Gól nebyl uznán. Bez kamery, bez videorozhodčího, bez techniky. Pouze s fair play, které se nám téměř vytratilo. Hráči simulují, týmy chtějí vyhrát za každou cenu. Ale tento problém nevyřeší žádná technika, tady je řešení ukryto v samé podstatě dnešního fotbalu, případně v nitru každého fotbalově činného jedince.

Ano, podporujme techniku ve fotbale. Ale takovou, která za vynaložené prostředky skutečně zvýší kvalitu, bezpečnost a atraktivitu hry. Nepodporujme prostředky, které budou stát velké peníze, které pak budou chybět jinde, přičemž jejich efekt bude nulový či v lepším případě velmi sporný. Které jen budou rozdělovat fotbal na ten lepší, který musíme učinit bezchybným, a ten horší, který vlastně nikoho nezajímá.

Technologie jsou dobrým sluhou, ale zlým pánem. Nezapomeňme na to.

